MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

Nr. 171. Warszawa, dnia 5 sierpnia 1927 r.

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ.

/Biuletyn codzienny./

Nr. 171. Warszawa, dnia 5. sierpnia 1927 r.

1. SPRAWY POLSKIE.

STOSUNKI POLSKO-LITEWSKIE.

KÖNIGSBERGER HRT. Ztg. 3.VIII. donosi z Warszawy, że skąpe komunikaty urzędowe przemilczają fakt, iż marsz.Piłsudski przyjął w Wilnie delegację mniejszości litewskiej, która przedstawiła mu następujące żądania: utworzenia katedry języka litewskiego, przy uniwersytecie Wileńskim, zwolnienie absolwentów gimnazjów litewskich od składania egzaminów z języka polskiego, dopuszczenie języka litewskiego w stosunkach pocztowo-telegraficznych, a w końcu żądania aby w gminach w których Litwini stanowią większość wprowadzony został język litewski jako urzędowy. Wątpliwem jest - pisze dziennik - aby marsz. Piłsudski uwzględnił ostatni, najdalej idący punkt postulatów litewskich.

ECHO 3.VIII. /Kowno/ zamieszcza doniesienie łotewskiej ajencji telegraficznej o tem, że wyjazd marsz.Piłsudskiego do Wilna jest związany ze sprawą zbliżenia Polsko-litewskiego.

POLSKA - Z.S.R.R.- NIEMCY

IL MATINO 3.VIII. dowiaduje się z Berlina, że wyjazd ministra Patka z Moskwy do Warszawy uważa się tam za wygnanie konfliktu Polsko-rosyjskiego. Moskwa cieszy się z tarć pomiędzy Anglją a Stan. Zjednoczonymi i z fiaska konferencji morskiej uważając to wszystko za urzeczywistnienie swych głównych nadziei.

DAILY TELEGRAPH 3.VIII. kor. z Paryża pisze, że "Humanité drukuje dalszy ciąg dokumentów mających dowieść, że Anglja interesowała się Ukrainą w celu wywołania powstania przeciwko Sowietom. Są to dwa listy, jeden przypisywany Tokarewskiemu a drugi Lewickiemu. Lewicki w swym liście do Tokarewskiego porusza kwestję orjentacji polskiej dla Anglji. Polska uważa, że zbliżenie Francusko-niemieckie osłabiło sojusz z Francją. Według Lewickiego wschodnia polityka Polski zgadzała się więcej z polityką Anglji która zagwarantowała jej swą pomoc przeciwko Niemcom i Sowietom. Od czasu gdy Anglja zaczęła popierać Polskę- pisze Lewicki - ta ostatnia zmieniła swe stanowisko wobec Niemiec i nie chce dojść do porozumienia za cenę koncesji na rzecz Niemiec.

LE MATIN 3.VIII. zajmuje się niemieckim planem reorganizacji Reichswehry. Niektóre paragrafy mówią o zużytkowaniu rezerwy w czasie pokoju. "Gdyby nadejście wojny opóźniało się, możnaby ją użyć dla celów kolonizacji na kresach wschodnich. Miałoby się gotowe zastępy zamia ludności miejscowej którą oczywiście wypędzałoby się w czasie wojny z ziem okupowanych w Polsce.

2. ZAGADNIENIA OGÓLNE.

TRAKTAT ŁOTEWSKO-SOWIECKI.

SIEGODNIA 3.VIII. /Ryga/. we wst.artykule "Komplementy i interesy" zaznacza, że Łotwa musi mieć się na ostrożności, gdyż podpisanie traktatu z Sowietami bez gwarancji Ligi narodów jest niczem innym jak "wbiciem klina sowieckiego między polityką państw bałtyckich a polityką Ligi Narodów". "Polityczna dalekowzroczność" za które chwali łotewskiego ministra "Prawda sowiecka", -pisze Siegodnia" właśnie wymaga od polityków bałtyckich, żeby, przy zawieraniu układów z Sowietami, mieli zawsze na widoku to, że pomimo najszczerszych chęci pokojowego współżycia z Rosją -bardzo jest niebezpiecznie wkraczać na tory, na które Łotwę Moskwa pałająca przyrodzoną nienawiścią do Ligi Narodów. W końcu dziennik podkreśla, że lepiej będzie dla Łotwy, gdy minister spraw zagran.będzie mniej otrzymywał komplementów od pism sowieckich i nie spełni żądań Sowietów w sprawie"natychmiastowego"podpisania traktatu. Samodzielność i niezależność dyplomacji łotewskiej wcale nie polega na ignorowaniu ogólno Bałtyckich interesów, i na śpiesznym wypełnianiu tego, co w obecnym czasie bardzo jest potrzebne bolszewickiej Moskwie.

PAŃSTWA SPRZYMIERZONE A NIEMCY.

THE DAILY TELEGRAPH 3.VIII. kor.dypl.pisze, że potwierdza się wiadomość o toczących się rozmowach pomiędzy militarnymi rzeczoznawcami państw sprzymierzonych i zapewne pomiędzy rządami państw sprzymierzonych w celu zadecydowania czy należałoby przeprowadzić inspekcję pewnych brzegowych fortyfikacji w Niemczech, oraz czy inspekcja taka mogłaby być legalnie przeprowadzona przez sprzymierzonych zamiast przez komisję Ligi Narodów. Berlin utrzymuje, że tylko L.Nar.byłaby upoważniona do wystąpienia w tej kwestji. Autor uważa, że trudno nie uznać tego argumentu i ponieważ kontrola nad zbrojeniami Niemiec została przekazana L.N. 31 marca r.b. W tych warunkach nie byłoby roztropną akcją narzucać dalsze inspekcje sprzymierzonych niechętnym Niemcom. W Londynie uważa się, że nie byłoby to zgodne z duchem Locarno i literą Traktatu Wersalskieg. zważywszy, że Liga Nar.jest upoważniona do zajmowania się kwestją zbrojeń niemieckich.

THE TIMES 2.VIII. W art. wstępnym omawiając raport niemieckiej komisji do badania faktów wojny uważa, że wydanie go było ze strony rządu niemieckiego rzeczą bardzo nierozsądną. Wszystkie rządy i narody państw sprzymierzonych pragną szczerze ogólnego pojednania. Nie zapominają i nie powinny narody te zapominać o wielkiej wojnie; chcą jednak traktować przejścia z lat 1914 - 1918 jako należące ostatecznie do przeszłości. Lecz Niemcy nie pozwalają na to wydając zupełnie nieprzekonywające dokumenty.- Autor pisze, że raport komisji odradza ducha wojny, dowodzi on, iż Niemcy nie są zdolne do zrozumienia opinji panującej poza granicami Niemiec. Autor wyraża pogląd iż dziennik "Hamburgischer Correspondent" ma słuszność gdy zapytuje czy nie byłoby najrozsądniej położyć kres ptacy komisji. Zdaniem autora leży to w interesie samych Niemiec.-

THE MANCHESTER GUARDIAN 1.VIII. kor.z Berlina omawia mowę wygłoszoną w Orchies uważając ją za niefortunną. Również jest rzeczą niefortunną, że wydanie przez komisję Reichstagu 5 tomów p.t."Międzynarodowe prawo w wojnie światowej" zbiegło się, że wznowieniem przez Poincarego jego antyniemieckiej kampanji.- Dzieła te są ciekawe - lecz słaba strona polega ich na tem, że w sposób zbyt formalny traktują zarzuty czynione Niemcom.- Wiek okrucieństw da się usprawie-

dliwieć z formalnego punktu widzenia- lecz zostają nieusprawiedliwione z ludzkiego punktu widzenia. Wracając do mowy Poincarego autor zaznacza, że o ile jego celem było wznowienie konfliktu któryby ujemnie się odbił na stosunkach francusko-niemieckich to do pewnego stopnia cel ten został osiągnięty.

ZAGADNIENIA POLITYKI MIEDZANARODOWEJ.

MANCHESTER GUARDIAN 1.VIII w art.wst.omawia sytuację w Europie Srodkowej. Kryzys jaki przeżywa Europa Srodkowa i w dużym stopniu Zachodnia wynika zdaniem autora z przewagi ideałów politycznych, które nie dadzą się pogodzić z prawdziwą pomyślnością narodów. O ile Francja, Niemcy, Włochy i Wielka Brytanja nie staną się niewrażliwe na drobne zazdrości wynikające z ich chęci uzyskania największego prestige'u światowego, to nie będą mogły udzielać dobrych rad Srodkowej i Południowej Europie. Dopóki będzie dominowała koncepcja politycznej szachownicy w Ministerstwach Spraw Zagranicznych Anglji, Francji, Niemiec i Włoch dopóty mniejsze państwa będą figurowały jako pionki.

IBIDEM Brailsferd /były redaktor New Leader/ na jednym z odczytów urządzonych staraniem niezawisłej partji prasy, wypowiedział się za koniecznością utworzenia rządu światowego, ponieważ ekonomiczny rozwój świata przekracza granice poszczególnych państw.

L'INDEPENDENDANCE BELGE 3.VIII. Przemówienie Jowanowicza w Jugosławji i Michalocopoulosa w Grcji świadczy, że niektórzy politycy zdają sobie sprawę z konieczności utworzenia federacji Stanów Bałkańskich. Ta federacja jednak będzie możliwa tylko wtedy jeżeli znikną przyczyny starć pojedyńczych państw. Tak n.p. mniejszości bułgarskich w Jugosławji i Grcji będą musiały mieć prawa wypływające z traktatów o mniejszościach narodowych. Dopóki Jugosławja i Grecja nie będą posłuszne traktatom, trudno będzie wciągnąć Bułgarję do Ligi bałkańskiej, a bez niej Liga jest niemożliwa.

SYTUACJA POLITYCZNA W Z.S.R.R.

IZWIESTJA 3.VIII. podają mowę komunistki M.Krupskiej /żony Lenina/ wypowiedzianą na plenarnem posiedzeniu C,K, i C.K.K. dn.2.VIII. Krupska Mówi o konieczności podporządkowania się opozycji stronnictwu rządowemu. Wymaga tego zbliżająca się wojna oraz przyśpieszenie odbudowy ekonomicznej państwa Sowietów. W sprawie chińskiej Krupska podziela poglądy Bucharina. Nalega na popieranie pozostałych w Chinach zrzeszeń chłopskich motywując to tem, że w przyszłości mogą być one"jaczejką"z której wyrosną Sowiety. Na zakończenie prelegentka podkreśla swoje wystąpienie z łona opozycji do której weszła w 1925 roku.

IZWIESTJA 3.VIII. zamieszczają odezwę "Towarzystwa starych bolszewików", do wszystkich członków stronnictwa komunistycznego. Na wstępie odezwa omawia szkodliwą działalność opozycji, w szczególności Trockiego i Zinowjewa.

Zadaniem opozycji głosi odezwa jest zniszczenie dyktatury proletarjatu. Odezwa wzywa członków partji komunistycznej do bezwzględnego potępienia opozycji i poparcia centralnych komitetów partji komunistycznej.

3. N O T A T K I   I   I N F O R M A C J E.

RYTAS 2.VIII. donosi o przybyciu do portu Kłajpedzkiego 2-ch okrętów wojennej floty amerykańskiej. Goście amerykańscy byli podejmowani przez gubernatora kłajpedzkiego pana Galwanauskasa.

DAILY NEWS 2.VIII. zamieszcza art. Wilsona Harrisa o pomyślnym rozwoju Iraku. Ekonomiczne możliwości kraju są wielkie. Jeżeli Irak nie wejdzie w tym roku do zgromadzenia Ligi Narodów, jako niepodległe państwo to nastąpi w każdym razie w niedługim czasie. Nowy azjatycki członek w Lidze będzie bardzo pożądany.

THE TIMES 2.VIII. Kor. z Konstantynopola pisze, że zostało osiągnięte porozumienie w kwestji długu otomańskiego. Porozumienie to ma duże znaczenie. Turcja będzie miała lepsze szanse, jeżeli zapragnie zaciągnąć pożyczki na rynkach zagranicznych. Po drugie była to ostatnia ważna kwestja do załatwienia pomiędzy Turcją i zachodniemi mocarstwami.

THE TIMES 3.VIII. W art.wst. omawia porozumienie w kwestji długu otomańskiego i pisze, iż ponieważ Turecki minister finansów brał udział w końcowem stadjum rokowań, ratyfikację układu przez zgromadzenie jest prawie pewna. Powrót Turcji do grona uczciwych dłużników będzie szczególnie z zadowoleniem powitany w Anglji, gdyż dowodzi, że młodzi Turcy nie pragną izolować swego kraju za przykładem sąsiada sowieckiego od kontaktu z Zachodem.

IL LAVORO D'ITALIA 2.VIII. pisze z powodu deklaracji Mussoliniego, że zawsze utrzymywał, że sytuacja ekonomiczna we Włoszech jakkolwiek trudna z wielu względów, jest jednak z gruntu zdrowa. Dowodzi tego wzmożenie się wpływów, które wynoszą 2794 milj. lirów.- Dług publiczny zmniejszył się na 928 milj. -Dzięki temu rząd może zmniejszyć ciężary fiskalne dla przemysłu i rolnictwa. i uczynić je proporcjonalnemi do wzrastającej wartości lira.

IL SECOLO 3.VIII. pisze w tej samej sprawie, iż żaden rząd włoski nawet w okresach najbardziej pomyślnych finansowo, nie mógł sobie pozwolić na tak znaczne ulżenie ciężarom podatkowym.

------o------o------o------